

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Чередниченка Ігоря Сергійовича
на тему: «Трансформація системи фінансового ризик-менеджменту
будівельних підприємств в умовах нестабільності»
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Сучасний стан світової та національної економік характеризується станом «перманентної кризи». Для будівельної галузі, яка традиційно є одним із найбільш капіталомістких та інертних секторів економіки, умови високої невизначеності стали серйозним викликом. Традиційні методи фінансового ризик-менеджменту, що базувалися на ретроспективному аналізі та лінійному прогнозуванні, втратили свою ефективність. Це зумовлює критичну необхідність докорінної трансформації підходів до управління фінансовими ризиками.

Будівництво має тривалий виробничий цикл, що робить його вразливим до інфляційних стрибків та коливань валютних курсів. В умовах нестабільності виникає розрив між кошторисною вартістю проекту на момент старту та реальною собівартістю на момент завершення. Трансформація системи ризик-менеджменту актуальна через необхідність впровадження механізмів динамічного ціноутворення та хеджування ризиків здоров'я ресурсів, без яких підприємство ризикує опинитися у стані неплатоспроможності.

Нестабільність фінансових ринків призводить до жорсткості банківського кредитування та зниження інвестиційної активності населення. Будівельні компанії змушені трансформувати свої фінансові відносини, шукаючи альтернативні джерела фінансування (фонди фінансування будівництва, ескроу-рахунки, випуск облігацій). Актуальність дослідження полягає у пошуку балансу між власним та залученим капіталом у часи, коли вартість запозичень стає критично високою.

В умовах, коли зовнішнє середовище змінюється щотижня, ручне управління ризиками стає неможливим. Актуальним є перехід до адаптивних систем управління на основі Big Data, штучного інтелекту та сценаріїв стрес-тестування. Трансформація передбачає впровадження програмних продуктів, які дозволяють у режимі реального часу відстежувати відхилення фінансових показників та автоматично генерувати плани реагування. Водночас, саме будівельна галузь є локомотивом економіки, яка за допомогою мультиплікатора створює додану вартість у суміжних галузях. Окреслене обумовлює важливість проведення додаткових досліджень з метою поглиблення теоретичних, методичних та прикладних положень трансформації системи фінансового

ризик-менеджменту будівельних підприємств в умовах нестабільності.

Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідної роботи Національного університету Чернігівська політехніка за такими темами: «Теоретико-прикладні положення розвитку ринку кредитних послуг в умовах макроекономічної нестабільності та повоєнного відновлення економіки» (№ державної реєстрації 0123U104319) в частині напрацювання пропозицій щодо подолання ключових перешкод трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств в умовах нестабільності, серед яких виокремлено наступні: фінансові, виробничі, кадрові, логістичні, цифрові; «Розробка механізму фінансування інноваційного відновлення стратегічно важливих секторів економіки України у післявоєнний період» (№ державної реєстрації 0123U104318) в рамках якої обґрунтовано авторський підхід до побудови механізму трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельного підприємства дія якого має бути спрямована на забезпечення результативності функціонування даної системи шляхом розробки та застосування можливих новітніх методів та інструментів ефективного управління сучасною множиною фінансових ризиків, забезпечення результативності та фінансової стійкості будівельних підприємств.

2. Метою дисертаційної роботи обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка науково-практичних рекомендацій щодо трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств в умовах нестабільності.

Для досягнення визначеної мети поставлено і вирішено такі завдання:

- визначити сутність фінансового ризик-менеджменту та конкретизувати його функції;
- поглибити теоретичні положення системи фінансового ризик-менеджменту;
- ідентифікувати особливості функціонування системи ризик менеджменту будівельних підприємств в умовах нестабільності;
- здійснити аналіз актуальних домінант функціонування системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств;
- охарактеризувати властивості та тенденції функціонування будівельних підприємств в Україні;
- здійснити структурно-динамічне оцінювання фінансового стану будівельних підприємств в умовах нестабільності;
- виявити основні перешкоди трансформації системи фінансового ризик-менеджменту;
- розвинути наукові засади та формалізувати архітектуру механізму трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств;
- окреслити шляхи підвищення ефективності функціонування системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

вперше

обґрунтовано концептуальні положення формування механізму державного страхування активів будівельних підприємств, створення цільового Державного страхового фонду фінансових ресурсів, що дозволить забезпечити швидке прийняття рішень та гарантування відповідних виплат, недопущення довгострокового призупинення виробничої діяльності, сприятиме швидкому відновленню втрачених виробничих активів будівельних підприємств, дозволить компенсувати можливі ризики та забезпечить їх безперебійне функціонування;

удосконалено:

– науково-концептуальні положення функціонування та розвитку системи фінансового ризик-менеджменту, що, на відміну від існуючих, були розширені результатами аналізу структури такої системи (основні суб'єкти, компоненти), її функцій, необхідного забезпечення та базових принципів формування, функціонування та розвитку, які необхідно дотримуватися для підтримки ефективної роботи такої системи в турбулентному економічному середовищі;

- наукову аргументацію доцільності розмежування типів фінансової політики управління фінансовими ризиками будівельних підприємств, зокрема: класичної, зваженої, стимулюючої, в основу обґрунтування яких покладено наявний потенціал фінансового стану, рівень фінансового забезпечення, а також стратегічні пріоритети функціонування будівельних підприємств з урахуванням допустимого рівня фінансового ризику;

набуло подальшого розвитку:

– систематизація наукових підходів до дослідження сутності категорії «ризик-менеджмент», серед яких було виокремлено такі: процесний, концептуальний, стратегічний, системний; запропоновано ризик-менеджмент розглядати як складну систему, тобто сукупність суб'єктів і взаємозв'язків між ними, процесів, дій, механізмів, які спрямовані на визначення, аналіз, оцінювання, запобігання, прогнозування та контроль за ризиками, що можуть виникати у процесі господарської діяльності суб'єкта господарювання і формувати загрози для його стабільної роботи;

– теоретичні положення щодо конкретизації сутності категорії «фінансовий ризик-менеджмент», що було, на відміну від інших підходів, здійснено через використання контент-аналізу до дослідження таких дефініцій «ризик», «ризик-менеджмент», «фінансовий ризик», «управління фінансовими ризиками». Це дозволило конкретизувати зміст зазначеної категорії, функції цього виду менеджменту у діяльності підприємства (інформаційна, аналітична, прогностична, регулююча, контрольна, захисна) та у подальшому сформулювати авторський підхід до трактування змісту поняття «фінансовий ризик-менеджмент будівельного підприємства»;

- понятійно-категоріальний апарат фінансової науки у частині уточнення сутності поняття «фінансовий ризик-менеджмент будівельного

підприємства, що здійснено через аналіз особливостей економічної діяльності такого підприємства, специфічних рис управління його фінансовою діяльністю, сукупності фінансових ризиків, які формуються в процесі його функціонування; запропоновано розглядати фінансовий ризик-менеджмент будівельного підприємства як сукупність дій, процесів, механізмів, здійснення яких на основі використання інформаційного, методичного, організаційного, матеріального та фінансового забезпечення пов'язано з виявленням, оцінкою, аналізом, ідентифікацією фінансових ризиків суб'єктів господарювання, які займаються будівництвом об'єктів, реконструкцією, реставрацією, наданням будівельних послуг та ремонтом, і потребує розробки заходів запобігання виникнення реальних загроз для стабільної фінансової діяльності таких суб'єктів.

- теоретичні погляди на основні етапи сценарного моделювання фінансових ризиків будівельних підприємств в умовах невизначеності, серед яких виокремлено: ідентифікація можливих ризиків; визначення можливих методів управління ризиками; проведення стрес-тестування системи ризик-менеджменту будівельних підприємств; здійснення імітаційного моделювання та побудова дерева-рішень; формування можливих сценаріїв та прогнозування фінансового стану будівельних підприємств; розробка стратегії фінансового ризик-менеджменту. Це формує базис для обґрунтування та вчасного прийняття управлінських рішень в частині допустимих сценаріїв впливу фінансових ризиків на фінансовий стан будівельних підприємств;

- наукове осмислення підходу до процесу побудови механізму трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельного підприємства дія якого має бути спрямована на забезпечення результативності функціонування даної системи, шляхом розробки та застосування можливих новітніх методів та інструментів ефективного управління сучасною множиною фінансових ризиків (AI-прогнозування; Big Data, стрестестування та імітаційне моделювання; методи управління ESG-ризиками; блокчейн технології та кіберстрахування) необхідну для забезпечення результативності та фінансової стійкості будівельних підприємств.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій підтверджується положеннями наукових праць вітчизняних, зарубіжних учених з проблем розвитку кредитного ринку в умовах фінансової нестабільності. Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових прийомів та спеціальних методів пізнання, що базуються на економічних та споріднених з ними науками, а також методів міждисциплінарних досліджень, зокрема: порівняння і абстрагування, систематизації та класифікації, статистичні методи, узагальнення, системного підходу, аналізу і синтезу, індукції та тощо. Аргументованість наукових положень дисертаційної роботи ґрунтуються на використанні у процесі дослідження статистичної інформації, даних української та міжнародної статистики, нормативно-правових актах України.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного

дослідження полягає у тому, що вони апробовані та доведені до рівня конкретних методичних і практичних рекомендацій. Зокрема практичну апробацію отримали:

- напрацювання автора в частині ідентифікації актуальних ризиків функціонування будівельних підприємств в процесі здійснення моніторингу їх фінансової стійкості та обґрунтуванні управлінських рішень використані в роботі Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації (довідка № 01.01-20/266 від 02.10.2026 р.);

- положення дисертації щодо впровадження науково обґрунтованих підходів до ідентифікації, оцінювання та систематизації фінансових ризиків, а також положення щодо трансформації існуючої системи ризик-менеджменту з урахуванням умов економічної нестабільності використані у практичній діяльності ТОВ «ІНЕКС РЕАЛ» (довідка № 13 від 24.03.2026 р.).

Основні положення та отримані результати дисертаційного дослідження впроваджені у навчальний процес Національного університету Чернігівська політехніка при поглибленні змістового наповнення програм та розробки управлінських ситуацій з дисциплін: «Фінансово-економічна безпека підприємства», «Корпоративний ризик-менеджмент», «Кредитний менеджмент» освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування (довідка № 202/08-538 від 30.03.2026 р.).

6. Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертації доповідалися, обговорювалися й отримали схвальні відгуки на науково-практичних конференціях, в тому числі: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна парадигма публічного управління» (м. Львів, 10-12 листопада 2022); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів» (Житомир, 01 лютого 2023); Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах» (м. Ірпінь, 22 лютого 2024 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Юність науки 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (Чернігів, 25-26 червня 2024 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери» (м. Кропивницький, 28 листопада 2024 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Юність науки 2025: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (Чернігів, 25-26 квітня 2025 р.).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 14 наукових публікаціях, з них: 8 публікацій, в яких відображено основні наукові результати, в тому числі

1 стаття у науковому періодичному виданні, який індексується в науково-метричній базі Web of Science, 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 з яких одноосібна, 7 наукових публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації. Загальний обсяг опублікованих праць становить 4,2 д.а. (2,05 д.а. належить особисто автору).

Стаття у міжнародному періодичному виданні:

1. Dubyna M., Kalchenko O., Mekshun P., Degtyarev A., Cherednychenko I. The Role of Digital Logistics in the Formation of Financial and Economic Security Systems of Industrial Enterprises. Pacific business review international. 2025. Vol. 18, Issue5. Pp. 107-121. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001640960000008>. (індексується в наукометричній базі Web of Science). (0,6 друк. арк., особистий внесок автора – аналіз ключових ризиків і загроз забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання – 0,2 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях:

2. Чередниченко І. С., Забаштанська Т. В. Фінансовий моніторинг як інструмент протидії новітнім загрозам в умовах цифровізації. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 2(38). С. 211-219. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-211-219](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-211-219) (0,5 друк. арк., особистий внесок – аналіз ролі фінансового моніторингу у протидії ключовим ризикам функціонування підприємств в умовах цифровізації 0,2 друк. арк.)

3. Євтушенко Ю., Чередниченко І. Фінансовий механізм розвитку житлового будівництва: сутність та особливості функціонування в сучасних умовах. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 3 (39). С. 260–271. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-3\(39\)-260-271](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-3(39)-260-271). (0,5 друк. арк., особистий внесок – поглиблено наукові підходи до функціонування фінансового механізму розвитку житлового будівництва 0,2 друк. арк.)

4. Тульчинська С., Чередниченко І. Складові механізми фінансового забезпечення житлового будівництва. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 4 (40). С. 223–233. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4\(40\)-223-233](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4(40)-223-233). (0,4 друк. арк., особистий внесок – розкрито ключові складові фінансового забезпечення житлового будівництва 0,2 друк. арк.)

5. Тульчинська С., Чередниченко І. (2025). Особливості фінансового забезпечення житлового будівництва в сучасних умовах. Науковий вісник Полісся. 2025. № 2 (29). С. 402–415. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-402-415](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-402-415). (0,6 друк. арк., особистий внесок – визначено ключові тенденції фінансування житлового будівництва з урахуванням наявних ризиків оточуючого середовища 0,2 друк. арк.)

6. Забаштанський М., Ломонос Р., Чередниченко І. (2025). Роль державно-приватного партнерства в процесі інфраструктурного відновлення України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2025. № 3 (43). С. 9–17. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-9-17](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-9-17). (0,4 друк. арк., особистий внесок – досліджено роль державно-приватного партнерства у функціонування будівельних підприємств 0,2 друк. арк.)

7. Чередниченко І. С. Сутність фінансового ризик-менеджменту та особливості його використання в діяльності будівельних підприємств. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2025. № 4(18). С. 115-130. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/607/458>. (0,5 друк. арк.).

Публікації за матеріалами конференцій:

8. Ломонос Р. І., Чередниченко І. С. Оцінка факторів зовнішнього середовища у процесі діагностування фінансової безпеки країни. Сучасна парадигма публічного управління: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (10-12 листопада 2022, Львів). Львів : Львівській національний університет імені Івана Франка, 2022. С. 825-829. (0,1 друк. арк., особистий внесок – узагальнено сучасні ризики зовнішнього середовища у процесі забезпечення фінансової безпеки країни 0,05 друк. арк.)

9. Євтушенко Ю. В., Чередниченко І. С. Сучасні аспекти фінансового забезпечення розвитку житлового будівництва в Україні. Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів : Всеукраїнська науково-практична конференція (Житомир, 01 лютого 2023). Житомир, 2023. С. 19-21. (0,1 друк. арк., особистий внесок – розглянуто джерела фінансового забезпечення будівельних підприємств 0,05 друк. арк.)

10. Чередниченко І. С., Бессараб Р. Ф. Фінансовий моніторинг в умовах цифрової економіки: сутність та ключові аспекти. Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах : Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених (м. Ірпінь, 22 лютого 2024 року). Ірпінь, 2024. С. 215-218. (0,1 друк. арк., особистий внесок – розкрито роль фінансового моніторингу в сучасних умовах 0,05 друк. арк.)

11. Чередниченко І. С. Нормативно-правові аспекти проведення фінансового моніторингу в Україні. Юність науки 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства : Міжнародна науково-практична конференція (Чернігів, 25-26 червня 2024 р.). Чернігів, 2024. С. 106-107. (0,1 друк. арк., особистий внесок – узагальнено нормативно-правове середовище здійснення фінансового моніторингу 0,05 друк. арк.)

12. Чередниченко І. С., Забаштанська Т. В. Роль фінансового моніторингу у боротьбі із фінансуванням війни та тероризму в умовах цифровізації. Юність науки 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства : Міжнародна науково-практична конференція (Чернігів, 25-26 червня 2024 р.). Чернігів, 2024. С. 108-109. (0,1 друк. арк., особистий внесок – визначено роль фінансового моніторингу у процесі протидії військовій агресії 0,05 друк. арк.)

13. Ломонос Р. І., Бессараб Р. Ф., Чередниченко І. С. Державно-приватне партнерство: можливості інноваційного розвитку економіки держави. Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери : Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Кропивницький, 28 листопада 2024 р.). Кропивницький, 2024. С. 16-17. URL: <https://kntu.kr.ua/file/content/15568/zbirnyk-tez-fbss-2024.pdf>. (0,1 друк. арк., особистий внесок – означено вплив держави у процесі інноваційного розвитку

0,05 друк. арк.)

14. Ломонос Р. І., Чередниченко І. С. Роль міжнародної фінансової допомоги у підтримці фінансової стабільності та безпеки економіки України. Юність науки – 2025 : збірник тез доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.). Чернігів, 2025. С. 104-105. (0,1 друк. арк., особистий внесок – охарактеризовано вплив іноземних держав у забезпеченні фінансової стійкості національної економіки 0,05 друк. арк.)

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Чередниченка Ігоря Сергійовича на тему «Трансформація системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств в умовах нестабільності» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо розвитку ринку кредитних послуг в умовах фінансової нестабільності.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

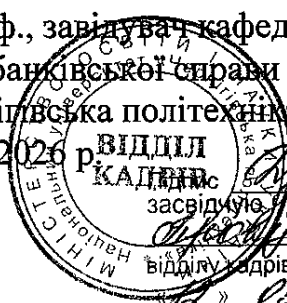
За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Чередниченка Ігоря Сергійовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Чередниченка І.С. на тему «Трансформація системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств в умовах нестабільності» може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий

д.е.н., проф., завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
НУ «Чернівецька політехніка»

«12» травня 2026 р.

М.В. Дубина
засвідчує
М.В. Дубина
Відділу кадрів
2026 р.

М.В. Дубина